

Sygn. akt IV U 308/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2018 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Rafał Łatanik

Protokolant starszy sekretarz sądowy Małgorzata Kłosowicz

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2018 roku w Częstochowie

sprawy D. N.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w C.

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania D. N.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w C.

z dnia 25 stycznia 2018 roku Nr (...) -2/20

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonej prawo do emerytury rolniczej począwszy od dnia 13 stycznia 2018 roku.

Sygn. akt IV U 308/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 stycznia 2018 roku numer (...) -2/20 Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w C. odmówił ubezpieczonej D. N. przyznania prawa do emerytury rolniczej.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczona nie wykazała wymaganego 25-letniego okresu podlegania rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno – rentowemu. Równocześnie wskazano, iż nie uznano okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 sierpnia 1973 roku do 30 czerwca 1977 roku, ponieważ pracę domownika może uznać, jeżeli stanowiła jego główne źródło utrzymania. Praca nie może stanowić głównego źródła utrzymania, jeżeli w tym czasie domownik kształci się w szkole ponadpodstawowej lub wyższej. Ubezpieczona po ukończeniu 16-tego roku życia uczęszczała do szkoły oddalonej znacznie od miejsca zamieszkania, co uniemożliwiało jej wykonywanie stałej pracy

w gospodarstwie rolnym, a doraźna pomoc w wykonywaniu typowych obowiązków domowych zwyczajowo wymaganych od dzieci jako członków rodziny rolnika nie jest stałą pracą w gospodarstwie rolnym.

W odwołaniu wniesionym do Sądu ubezpieczona D. N. wniosła

o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury podnosząc, iż dopiero ustawa z 14 grudnia 1982 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, obowiązująca od 1983 roku, definiowała pojęcie domownika jako członka rodziny rolnika lub inną osobą pracującą w gospodarstwie rolnym, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym i nie podlega obowiązkowi ubezpieczenia na

podstawie innych przepisów oraz dla której praca w gospodarstwie rolnym stanowiła jej główne źródło utrzymania. Równocześnie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983 roku w sprawie wykonywania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin stanowiło, iż przy ustalaniu obowiązku ubezpieczenia domowników uznaje się, iż praca domownika w gospodarstwie rolnym nie stanowi głównego źródła utrzymania, jeżeli domownik kształci się w szkole ponadpodstawowej lub wyższej. Do końca 1982 roku stałej pracy w gospodarstwie rolnym nie wykluczało jednoczesne uczęszczanie do szkoły ponadpodstawowej. Wyjaśniła również, iż w jej przypadku nauka w szkole nie przekreślała jej stałej pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. Pomimo uczęszczania do liceum położonego 20 km od miejsca zamieszkania cały czas mieszkała z rodzicami i pracowała

w gospodarstwie rolnym wykonując typowe prace polowe oraz przy hodowli zwierząt. Dodała także, iż miała wówczas mechanizacja rolnictwa przy rozbudowanej produkcji roślinnej i zwierzęcej wymagała ogromnego nakładu pracy, zwłaszcza że gospodarstwo miało powierzchnię 7,99 ha.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Oddziału (...) w C. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

D. N. urodziła się (...). Od (...) roku ubezpieczona uprawniona jest do pobierania emerytury przyznanej na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W dniu 12 stycznia 2018 roku ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury rolniczej.

Organ rentowy uznał ubezpieczonej następujące okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, tj.:

- od 1 stycznia 1986 roku do 31 grudnia 1990 roku oraz
- od 1 stycznia 1991 roku do 18 listopada 2009 roku

w łącznym wymiarze 23 lat, 10 miesięcy i 18 dni.

Rodzice ubezpieczonej od 1958 roku figurowali w ewidencji gruntów i budynków obrębu ewidencyjnego C. Północy, gmina M. jako właściciele gospodarstwa rolnego o powierzchni 7,99 ha. W gospodarstwie tym rodzice ubezpieczonej uprawiali owies, żyto, pszenicę, ziemniaki, ogórki, truskawki oraz hodowali krowy, cielęta, trzodę chlewną (nawet 50 sztuk)

Na mocy aktu notarialnego z dnia 15 sierpnia 1986 roku gospodarstwo to przekazane zostało na własność całości D. N..

W okresie od 1 września 1974 roku do 30 czerwca 1977 roku ubezpieczona uczyła się w Liceum Ogólnokształcącym im. M. K. w C.,

a od dnia 1 września 1977 roku do 25 czerwca 1979 roku uczęszczała do Policealnego Studium (...) w C.. W całym powyższym okresie ubezpieczona codziennie dojeżdżała do szkoły (...)em, a dojazd zajmował jej około 30 minut w jedną stronę.

D. N. pomimo nauki w szkole codziennie pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców wykonując typowe prace polowe oraz przy hodowli zwierząt. Ubezpieczona w szczególności pracowała przy sianokosach, żniwach, wykopkach oraz przy obrządki zwierząt. Czynności te zajmowały jej co najmniej 4 godziny dziennie.

(vide: akta rentowe, wyjaśnienia ubezpieczonej słuchanej w charakterze strony k. 16-16)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 2338 ze zm.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny; wiek emerytalny kobiety wynosi 60 lat, a mężczyzny 65 lat;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

W myśl art. 20 ust. 1 ustawy do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

W niniejszej sprawie niekwestionowanym jest, iż D. N. ukończyła wiek emerytalny w wymiarze 60 lat. Spornym pozostaje natomiast fakt, czy wykazała ona wymagany 25-letni okres ubezpieczenia.

Organ rentowy uznał ubezpieczonej następujące okresy prowadzenia i pracy w gospodarstwie rolnym, tj.:

- od 1 stycznia 1986 roku do 31 grudnia 1990 roku oraz
- od 1 stycznia 1991 roku do 18 listopada 2009 roku

w łącznym wymiarze 23 lat i 10 miesięcy i 18 dni.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w C. odmówił natomiast uwzględnienia okresu jej pracy w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 1 sierpnia 1973 roku do 30 czerwca 1977 roku w charakterze domownika, ponieważ w tym czasie uczęszczała do liceum ogólnokształcącego oddalonego od gospodarstwa rolnego o około 20 km, co uniemożliwiało jej stałą pracę w tym gospodarstwie. Nadto w związku z nauką w szkole praca na roli nie stanowiła jej głównego źródła utrzymania.

Ubezpieczona nie zgodziła się z powyższą decyzją podnosząc, iż w spornym okresie, pomimo uczęszczania przez nią do szkoły, stale pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala przyjąć, iż w okresie nauki w Liceum Ogólnokształcącym w C., jak również w Policealnym Studium (...) w C. ubezpieczona pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. W tym czasie D. N. codziennie dojeżdżała do szkoły. Powyższe wynikało z faktu, iż rodzice ubezpieczonej utrzymywali się wyłącznie z pracy na roli, a zatem z pewnością nie było ich stać na utrzymanie córki w internacie. Ponadto z uwagi, iż C. od C. oddalony jest o około 20 km, dojazd do szkoły zajmował niespełna 30 minut w jedną stronę. Nie bez znaczenia jest przy tym fakt, iż przystanek (...) znajdował się bezpośrednio przy domu odwołującej, co niewątpliwie znacznie ułatwiało dojazd do szkoły. Dodatkowo biorąc pod uwagę areal tego gospodarstwa, tj. blisko 8 ha oraz ilość inwentarza żywego, tj. drób, 4 krowy, 8 cieląt oraz około 50 sztuk trzody chlewnej niewątpliwym jest, iż praca na roli odwołującej była konieczna, zwłaszcza że jeden z braci już wówczas nie mieszkał z rodzicami, a drugi pracował zawodowo w (...)ie” i nie pomagał rodzicom na roli. Ubezpieczona zatem zarówno przed szkołą, jak i po powrocie z niej pracowała w gospodarstwie rolnym rodziców. Rano odwołująca karmiła drób, odcedzała mleko przed jego wlaniem do baniek oraz wystawiała bańki na ulice. Same te czynności zajmowały jej około 1,5 h czasu. Natomiast po szkole pracowała przy sianokosach, wykopach, żniwach, zasiewach, a ponadto przygotowywała sieczkę i karmiła zwierzęta, a czynności te

zajmowały jej co najmniej 4 godziny dziennie. O jej stałej pracy na roli świadczyć może fakt, iż to jej rodzice przepisali całe gospodarstwo domowe, które do dnia dzisiejszego jest użytkowane rolniczo, obecnie przez syna D. N..

Na marginesie można ponadto wskazać, iż uwzględnienie ubezpieczonej w latach 1973-1977 wyłącznie okresu pracy w wakacje, tj. czerwca do sierpnia oraz w ferie da już jej wymagany 25-letni okres ubezpieczenia.

Wywodząc z powyższego Sąd orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.